

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE
DRŽAVNO SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV 2021

Srednja šola za oblikovanje Maribor

Park mladih 8, 2000 Maribor

Naslov: Izdelava oblačila na temo filma Clueless

Raziskovalno področje: Tehnika in tehnologija (Tekstil)

Raziskovalna naloga

Avtorica: Iva Hajdinjak

Mentorici: Alenka Lukić, Ksenija Plazl

Maribor, 2021

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	2
KAZALO SLIK.....	3
POVZETEK.....	5
UVOD	6
TEORETIČNI DEL.....	7
OPIS IZHODIŠČA: FILM NIMAŠ POJMA	7
MODA V DEVETEDESTIH LETIH.....	8
KOSTUMOGRAFIJA V FILMU.....	10
MONA MAY IN KOSTUMI V FILMU NIMAŠ POJMA	11
ANALIZA KOSTUMOV.....	12
PRAKTIČNI DEL.....	16
CILJ	16
IZDELAVA SKIC	16
SKICE	17
IZBRANO OBLAČILO	20
IZBRAN MODEL 1.....	21
IZBRAN MODEL 2 (pelerina in čepica)	21
TEHNIČNA SKICA.....	22
ŠIVANJE.....	23
MATERIALI	24
BARVE	24
DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	31
ZAKLJUČEK	32
VIRI IN LITERATURA	33

KAZALO SLIK

Slika 1: Analiza kostumov	13
Slika 2: Analiza kostumov 2	14
Slika 3: Analiza kostumov 3	15
Slika 4: Idejne skice.....	17
Slika 5: Idejne skice.....	17
Slika 6: Idejne skice.....	17
Slika 8: Izbrana skica 2	18
Slika 7: Izbrana skica 1	18
Slika 9: Izbrana skica 3	18
Slika 10: Izbrana skica 4	18
Slika 12: Izbrana skica 6	19
Slika 11: Izbrana skica 5	19
Slika 14: Izbrana skica 8	19
Slika 13: Izbrana skica 7	19
Slika 16: Izbrana skica 10	20
Slika 15: Izbrana skica 9	20
Slika 17: Izbran model	21
Slika 18: Tehnična skica – spredaj	22
Slika 19: Tehnična skica – zadaj.....	22
Slika 20: Kroj rokava in ovratnika, razmerje 1:4.....	23
Slika 21: Kroj bluze, razmerje 1:4	23
Slika 22: Kroj obleke, razmerje 1:4	23
Slika 23: Kroj obleke – zmodeliran, razmerje 1:4	23
Slika 26: Krojenje posameznih delov za krpance po diagonali.....	25
Slika 25: Modeliranje kroja za izdelavo krpance	25
Slika 24: Osnovni kroj pelerine	25
Slika 27: Ukrjeni krojni deli krpance na prednjem delu	26
Slika 28: Sestavljeni krpance prednjih delov pelerine.....	26
Slika 29: sestavljeni krpance zadnjega dela pelerine	27
Slika 31: Vezenina.....	27
Slika 31: vezenina	27
Slika 30: Šivanje	27
Slika 33: Kroj trikotnega vstavka	28
Slika 32: Pripravljen ovratnik iz vezenine	28

Slika 35: Odprtina za roke.....	28
Slika 34: Krpana trikotnega vstavka.....	28
Slika 36: Našit ovratnik	29
Slika 37: Notranja obroba vratnega izreza	29
Slika 38: Krojni deli čepice	30
Slika 39: Čepica	30

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sem raziskovala oblačila v filmu Clueless in na podlagi svoje raziskave ustvarila izdelek. Podrobno sem opisala svoje izhodišče. Podrobno sem analizirala modo obdobja, v katerem je film nastal in katerega predstavlja. Raziskala sem ustvarjalni proces, ki je pomagal razviti oblačila v filmu, kakšen je pomen oblačil v filmu in kakšen vpliv je imel film na celotno stanje mode.

Raziskava mi je pomagala pri navdihu za lasten izdelek. Iz svoje raziskave sem vzela nekaj elementov, ki so najbolj vizualno izstopali. Podrobno sem opisala svoj kreativni proces od risanja skic, krojev, izbire materiala do šivanja.

Cilj raziskovalne naloge je raziskati oblačila v filmu in izdelati oblačilo na podlagi filma Clueless.

UVOD

Za temo raziskovalne naloge sem si izbrala film Nimaš pojma, v izvirniku Clueless. Kostumografija v filmu je v svetu zelo prepoznavna, zato sem jo hotela podrobneje raziskati. Preučiti sem morala kostume v filmu in modo v času nastanka filma. Nekaj novih spoznanj sem povezala s stanjem mode danes. Oblikovala in sešila sem lasten izdelek, ki se navezuje na mojo temo oziroma izhodišče.

TEORETIČNI DEL

OPIS IZHODIŠČA: FILM NIMAŠ POJMA

Film Nimaš pojma je izšel leta 1995 pri produkcijskem podjetju Paramount Pictures. V slovenske kinematografe je prišel 28. decembra istega leta.

Film je priedba romana Emma angleške pisateljice Jane Austen. Izšel je leta 1815 in govori o mladi, bogati in lepi Emmi. Kljub svojemu statusu in lepoti ima Emma nekaj slabih lastnosti. Emma je razvajena in rada se vmešava v zadeve, ki se je ne tičejo. Ljubezen in družbeni položaj sta glavni temi romana. Družbeni status je bil zelo pomemben v Angliji devetnajstega stoletja. Bil je določen glede na posameznikov spol, družino, sloves in premoženje. Družba je menila, da so poroke med nižjim in višjem slojem nespodobne. Roman nam daje satiričen pogled na obsedenost z družbenim položajem. Emma je eden izmed najbolj prepoznavnih romanov Jane Austen. [1., 25. 1. 2021]

Amy Heckerling, režiserka in scenaristka filma Nimaš pojma, se je zgodbo romana odločila postaviti v sodobni čas, in sicer v Los Angeles sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja. Književni liki so pridobili sodobno preobrazbo.

Emma Woodhouse postane Cher Horwitz, šestnajstletna srednješolka gimnazije v Beverly Hillsu. Živi sama s očetom, ki je strog odvetnik. Ima najboljšo prijateljico Dionne. Cher v filmu doživlja vzpone in padce najstništva. Heckerling prenese družbeno hierarhijo Anglije v ameriško srednjo šolo. Tako kot Emma je tudi Cher zagledana vase. Zanjo sta njena videz in položaj v družbi oz. priljubljenost visoki vrednoti. Ko Cher dobi slabo oceno pri retoriki, se odloči, da bo oceno izboljšala na poseben, samosvoj način. Cher namreč opazi, da je njen profesor retorike gospod Hall, ki je kljub svoji starosti neporočen in zato osamljen. Hitro mu med zaposlenimi na šoli začne iskati popoln par. V oči ji pade profesorica Geist. Z nekaj zvijačami par res pristane skupaj. Profesor Hall, ki je zdaj do ušes zaljubljen, zviša Cherino oceno. Josh – njen nekdanji polbrat, ki še vedno »visi« pri njih doma, ji očita sebičnost. Toda Cher je prepričana, da je nesebična oseba. Ko na šolo pride nova sošolka Tai, ki nima pojma o modi in kako se »mora« obnašati, se ji Cher odloči »pomagati«. S prijateljico Dionne ji nudita stilsko preobrazbo. Cher hoče Tai najti fanta. Prava izbira se ji zdi Elton, priljubljen fant na šoli, toda izkaže se za sebičnega snoba. Ko zveza med Tai in Eltonom propade, na šolo pride še en nov dijak – Christian. Cher je lepo urejeni fant takoj všeč in hitro se spoprijateljita. Toda

njena simpatija ne traja dolgo, saj kmalu ugotovi, da je spregledala dejstvo, da je Christian gej. Kljub temu ostaneta prijatelja. Cherino brezskrbno življenje se spreobrne, ko pade na vozniškem izpitu in ko se spre s Tai, ki je postala prav tako sebična, kot ona. Tai je postala prav tako priljubljena, kot Cher, če ne še bolj. Zato noče več poslušati nasvetov, ki jih daje Cher. Njun spor pred Cher postavi ogledalo. Sama spozna, da ne more nadzirati ljudi in da je ona tista, ki nima pojma. Cher začne spremnijati svoje življenje. Začne poslušati pri pouku, začne gledati poročila in postane prostovoljka. S Tai se pobotata in vsi liki doživijo srečen konec na poroki profesorjev, ki sta našla ljubezen s Cherino pomočjo. [2., 25.1.2021]

Nimaš pojma je najstniška komedija, ki je priljubljena še danes, po več kot dvajset letih od prvega predvajanja. Še vedno se predvaja na televiziji, ostaja na platformah, kot je Netflix, in se pojavlja na seznamih najboljših filmov. Film prikazuje kulturno dogajanje v devetdesetih na satiričen način. Čeprav je Cher naivna in živi v svojem svetu, ni neumna. Film je znan po živahnem besednjaku. Režiserka in scenaristka filma Amy Heckerling je obiskala srednje šole, ko je pisala scenarij za film, da bi lahko ujela sleng takratnih najstnikov. Za povrh je dodala še nekaj izmišljenih besed, saj je vedela, da sleng hitro zamre in če bi bil film poln takratnih izrazov, bi film povozil čas in ne bi bil več aktualen, kot je danes. Tako pa si film ljudje še danes radi ogledajo. V filmu so velikokrat omenjeni znani igralci, televizijske nadaljevanke, modni kreatorji tistega časa, skupaj z nekaj znanimi imeni v umetnosti, kot so Monet in Billy Holiday. Cher je polna pametnih izjav, kar poruši stereotip o lepi, ampak neumni blondinki v filmu. Ker živi sama z očetom, ki je predan svoji službi, velikokrat ona prevzame vlogo vodenja gospodinjstva. Nimaš pojma je živahna zgodba o odraščanju in ljubezni, toda večje sporočilo filma govori o mlademu privilegiranemu dekletu, ki skuša postati boljša oseba. [3., 4., 7.2.2021]

MODA V DEVETEDESTIH LETIH

Da lahko razumemo modne smernice v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, moramo poznati modo prejšnjega desetletja – osemdeseta. Osemdeseta so znana po velikih in živahnih kosih oblačil. Ljudje so želeli razkazovati premoženje, tudi če ga niso imeli. Televizijske serije, kot je Dinastija, so pomagale razširiti videz osemdesetih, ki je bil glamurozen in razkošen. Nekateri prepoznavni trendi osemdesetih so veliki uhani, ogrlice, intenzivna ličila, široka ramena, kričeče barve. Osemdeseta niso bila preprosta. [5., 8.2.2021]

Devetdeseta so se trudila biti čisto nasprotje. To obdobje je zaznamovala minimalistična moda. V devetdesetih se pojavi grunge subkultura, ki se je razvila kot upor proti kapitalizmu. Vzrok za to je bila slaba ekomska situacija v osemdesetih. Veliko mladih ni imelo upanja za prihodnost in menili so, da je človek več kot to, koliko denarja ima. Grunge življenjski slog je pomenil, da niso delali tistega, kar se je od njih pričakovalo. Slog se je razvil iz ameriškega mesta Seattle. Kar se tiče videza, je pomenilo, da se niso posebej urejali oz. bili pozorni na svoj videz, niso zapravili veliko denarja, ker ga tudi niso imeli. Izogibali so se aktualnim modnim trendom. Veliko pripadnikov je kupovalo oblačila v trgovinah z rabljenimi oblačili. Oblačila, ki so zaznamovala slogan, so kariraste srajce, buferji, obleke z rožastim potiskom, majice s sloganami, luknjaste kavbojke. Vse skupaj je delovalo ponošeno in neurejeno. Slog se je širil med mladimi in kmalu je grunge pristal tudi na modnih revijah. Znan primer je Marc Jacobs, ki je leta 1992 za pomlad/poletje 1993 predstavil kolekcijo, navdihnjeno z grungem pri znamki Perry Ellis. Sprva kolekcija kritikom ni bila všeč, saj so bili vajeni sijočih in glamuroznih osemdesetih. Toda grunge se je vseeno uveljavil med mladimi in pustil svoj pečat v svetu mode. Modne ikone grunga so: Neil Young, Courtney Love, Kurt Cobain ... [6., 8.2.2021]

Popularnost grunga in alternativnega rocka je spodbudila udobnejše modne trende. Iz osemdesetih se je nadaljeval »sportswear« trend, ki je omogočil nošenje trenirk in ostalih kosov, ki jih po navadi nosimo za rekreacijo oz. kadarkoli se želimo počutiti udobno. Udobje in preprostost sta postala večja vrednota v modi. Pomembno je bilo, da je oseba izgledala dobro in elegantno, ne da bi (vsaj na videzu) v to vložila preveč truda. Značilen videz marsikaterega zvezdnika iz tega obdobja je bila bela majica, modre kavbojke, črna usnjena jakna in črna sončna očala. Devetdeseta so znana po svojem retro stilu, saj so črpala navdih iz številnih drugih obdobij. Zaradi svoje preprostosti velikokrat še danes lahko pogledamo fotografije iz tistega časa in se nam ne zdi, da je oseba oblečena slabo oz. ne prestavlja nekega obdobja v modi, da je oblečena v trende, ki jih je povozil čas. [7., 8.2.2021]

V devetdesetih letih se visoka moda oddalji od veličastnih, dragih oblačil in postane konceptualna umetnost. Glavna funkcija teh kreacij ni več uporabnost, ampak je namenjeno ogledu kot tradicionalna umetnost. Znan kreator tega obdobja je Alexander McQueen.

Uveljavi se tudi anti-fashion kot posledica prejšnjega desetletja. Gibanje so zaznamovali japonski kreatorji: Issey Miyake, Rei Kawakubo in Yoshi Yamamoto. Vsi so začeli ustvarjati v osemdesetih, Miyake celo v sedemdesetih, toda uveljavili so se v devetdesetih, ko so navdihnili tudi kreatorje na zahodu. Anti-fashion je v svetu mode predstavila temne barve in preproste kroje za moške in ženske, ki se med sabo niso razlikovali. [8., 9.2.2021]

KOSTUMOGRAFIJA V FILMU

Vizualno podobo filma krojijo tudi oblačila oziroma kostumi, ki jih nosijo igralci. Kostumi velikokrat pomagajo igralcem prestopiti v lik. Kostum nam poda informacije o liku. Že na prvi pogled lahko veliko sklepamo o liku glede na to, kako je oblečen – podobno, kot to zavedno ali nezavedno počnemo v resničnem življenju. Oblačila, ki jih nosi lik, nam tudi lahko veliko povedo o njegovem statusu, hkrati pa sodeluje pri likovni podobi posameznega kadra in celotne estetike filma. Kostum je lahko uporabljen kot vizualno sredstvo, ki sporoča spremembe lika znotraj zgodbe. Znan je motiv preobrazbe, ki je pogost v najstniških filmih. Ena različica tega motiva, ko lik doživi stilsko preobrazbo, se pojavi tudi v filmu *Clueless*.

Kostumografijo v filmu najpogosteje kategoriziramo v tri smeri, in sicer v zgodovinsko, fantazijsko in realistično. Pri zgodovinskem kostumu se pojavi potreba po avtentičnem prikazovanja zgodovinskega obdobja, vendar to ne pomeni, da si kostumografi ne privoščijo nekaj kreativne svobode. Natančno poustvarjanje zgodovinskega oblačila je vedno sodobna interpretacija, tudi če se zelo približamo zgodovinskemu viru. O vrhunski kostumografiji pogosto slišimo le takrat, ko gre za fantazijski ali zgodovinski film, toda skrbno zasnovani kostumi so tudi tisti, ki izgledajo vsakdanje. Danes je težje razbrati družben status človeka skozi modo. Oblačilo danes zaznamo kot simbol izražanje samega sebe, še vedno pa nas pri tem omejujejo družbene norme in trendi. Kostumografija želi oponašati vsakdanji realističen videz oblačil, hkrati pa lahko vpliva na prihodnost mode. Nekateri kostumi postanejo takoj prepoznavni in jih takoj povežemo s filmom ali televizijsko serijo, kjer se pojavi.

Kostumografi so del filmske ekipe, ki mora sodelovati z ostalimi ustvarjalci. Ideje za kostume oblikujejo na podlagi režiserjeve vizije. S svojimi idejami lahko vplivajo na videz filma, režijo in scenografijo. Kostumograf mora dobro pozнат scenarij, zamisliti si mora podobe likov, zastaviti barvno lestvico, poznati materiale in kroje ter različne tekstilne tehnike. Upoštevati mora še finance, ki jih ima na voljo. Kostumografi sodelujejo tudi pri animiranih filmih, ne samo pri igrahih. Delo kostumografa je pogosto zapostavljen in slabše cenjeno. Veliko žensk se ukvarja s kostumografijo, zato je posledično tudi manj cenjeno. V kostumografijo je dano veliko skrbnih podrobnosti, ki nepozornemu gledalcu ostanejo skrite. [13., 17.3.2021]

MONA MAY IN KOSTUMI V FILMU NIMAŠ POJMA

Za kostume v filmu Nimaš pojma je zaslužna kostumografka Mona May. Sodelovala je še pri več drugih filmih, kot so Prijateljici, Začarana, Hišna zajčica in Prvi poljub, toda ni dvoma, da je njen najbolj prepoznavno delo Nimaš pojma. Film ima danes kulturni status.

Mona May je modo študirala v Evropi, v New Yorku in v Los Angelesu. Imela je prijatelje, ki so se ukvarjali s filmom in ko so jo prosili, naj jim pomaga. Tako je odkrila svoje veselje do kostumografije. Že kot študentka je začela delati kot kostumografka za videospote na MTV-ju. Nimaš pojma predstavlja pomembno stopničko v njeni karieri, saj je to bil njen prvi film, pri katerem je sodelovala. [11., 12.2.2021]

Amy Heckerling, režiserka filma, in Mona May sta se spoznali na snemanju TV-serije, ki se ni obnesla. Ponovno sta se srečali na snemanju filma. Heckerling je hotela delo kostumografke predati prav njej. Nimaš pojma so prvič predvajali, ko je bil stil grunga razširjen med mladimi. Vsi so nosili ohlapne kavbojke in majice. May je ustvarila ženstven, svež in zabaven videz za film. Namesto, da bi iskala navdih za modo mladih na ulicah, se je zatekla na modne piste. Razmišljala je o trendih prihodnosti, ki bi bili primerni za dekleta v srednji šoli. Najbolj prepoznavni kostum v filmu je rumen karo kostim Dolce & Gabbana, ki ga Cher nosi v šolo. Danes znani rumeni kostim skoraj ni bil rumen. Sprva so izbrali enak kostim, toda v modri barvi. A ker se Cher v sceni sprehaja po šolskem dvorišču, je za njo veliko zelenja, May pa je hotela, da Cher izstopa, zato so na koncu izbrali rumeno barvo.

V filmu se glavni lik Cher preobleče kar 60-krat, njena najboljša prijateljica Dionne 50-krat in nova učenka Tai 40-krat. Glede na število kostumov je Mona May imela na voljo malo denarja. [9.9.2.2021]

Mona May se je projekta lotila kot modna oblikovalka. Poskušala je zastaviti trende za prihodnost. Za svojo raziskavo si je pomagala z modnimi revijami. Režiserka Heckerling je želela, da dekleta v filmu zares izgledajo kot srednješolke in ne kot odrasle manekenke. May je izbirala kose iz visoko- in nizkocenovnega razreda. Veliko oblačil in modnih dodatkov je prišlo iz vintage trgovin.

Glede na njihovo osebnost in izkušnje je za vsak lik May ustvarila poseben slog, ki je pripadal izključno njim. Tako so s pomočjo mode liki še bolj zaživeli. May je združila dve svoji ljubezni – modno oblikovanje in kostumografijo. Cher je nežna in nedolžna. Njen slog je mehek in ženstven. Velikokrat nosi karirasta krila, obleke na A in obleke z empirskim pasom. Njena

prijateljica Dionne je drznejša. Nosi krajša krila, žive barve in živalske vzorce. Tai je na začetku filma oblečena neurejeno, v stilu grunga. Nosi ohlapne majice in vrečaste kavbojke. Njen stil se skozi film spremeni v mešanico obojega.

Moški liki v filmu Josh, Murry in Travis imajo precej podoben slog z majhnimi razlikami, ki se prilegajo njihovim osebnostim. Josh večinoma nosi kavbojke z veliki srajcami in majice s potiskom. Murry rad posluša hip hop glasbo, zato se oblači po zgledu ulične mode tistega časa. Travis se prav tako kot Tai oblači v slogu grunge. Velja za neurjenega fanta, ki se mu videz ne zdi zelo pomemben. [10.,11.,12.2.2021]

ANALIZA KOSTUMOV

Naredila sem analizo kostumov v filmu. Na splošno v filmu vidimo veliko barv. Ker film poteka skozi celotno šolsko leto, se barvni odtenki menjajo z letnimi časi. Dogajanje v filmu je postavljeno v Kalifornijo, ki je znana po svojem sončnem vremenu, zato se menjavanje letnih časov sicer ne zazna preveč, lahko pa o tem sodimo po barvah, v katere so glavni liki oblečeni. Na začetku filma, v času jeseni in zime, so liki oblečeni v vinsko rdečo, rjavo, temno zeleno in nasploh v temnejše barve. V drugi polovici filma, ko preidemo v pomlad, so liki oblečeni v pastelne tone. V drugi polovici najbolj izstopajo pastelna roza, modra in zelena. Glavne značilnosti za garderobo, predvsem za Cher, so karirasti vzorec, kratka krila, bele nogavice, dokolenke, sandali z visoko peto, polo majice, beli ovratniki, majica z naramnicami čez majico s kratkimi rokavi, pulover brez rokavov, prosojne bluze, nabrani rokavi in še veliko več.

Za analizo sem izbrala zelo različne kostume, ki jih je v filmu nosila Cher ob različnih priložnostih.

1.

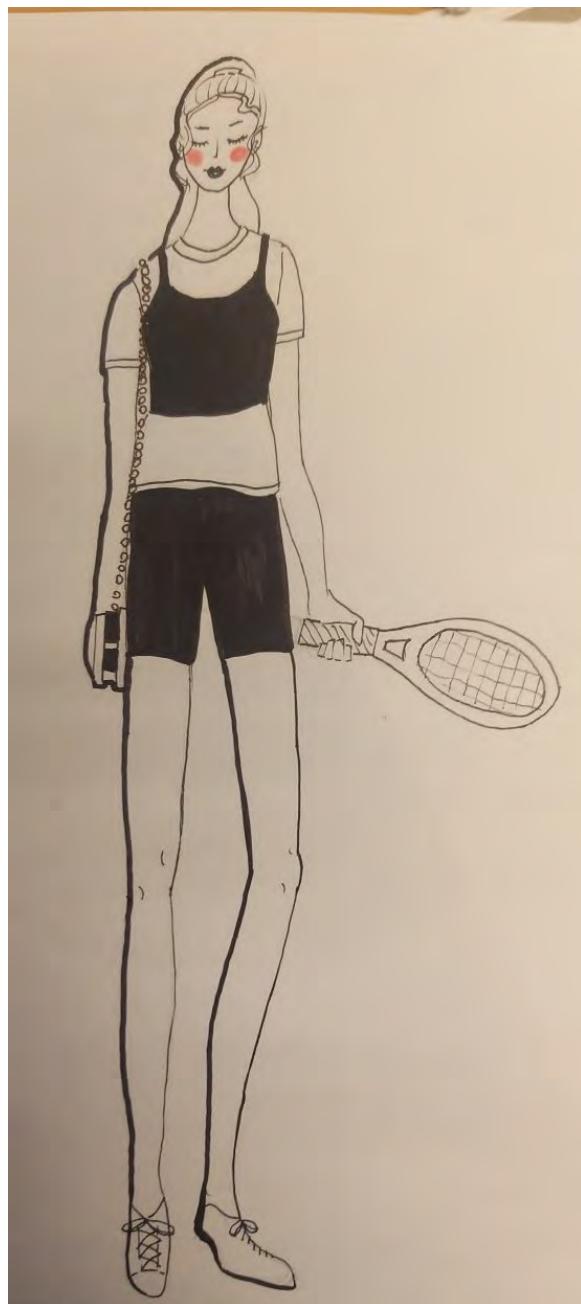
Cher nosi rumen karirast kostim na enoredno zapenjanje s krilom, pod suknjičem ima navadno belo majico z rumeno jopico, ki se zapenja s gumbi. Nosi tudi bele dokolenke z belimi čevlji z nižjo peto in paskom. Na hrbtnu nosi majhen nahrbtnik z umetnim krvnom.

Slika 1: Analiza kostumov

2.

Cher med športno vzgojo nosi klasično belo majico s kratkimi rokavi. Čez njo nosi krajšo črno majico brez rokavov in na naramnice. Njene črne kratke hlače segajo do sredine stegen. Obute ima preproste bele športne copate. Lase ima spete v rahel čop. V rokah drži ovitek za telefon, ki ga ima na verižici tako, da ga nosi kot torbico.

Slika 2: Analiza kostumov 2

3.

Za božično zabavo se Cher obleče v večerno obleko pomembnega oblikovalca Alaia. Obleka je rdeča z naramnicami. Čez njo ima oblečen krajši rdeč plašč s črnimi krznenimi obrobami. V rokah drži ujemajočo se torbico. Lase ima spete v figo. Obute ima rdeče čevlje iz satena.

Slika 3: Analiza kostumov 3

PRAKTIČNI DEL

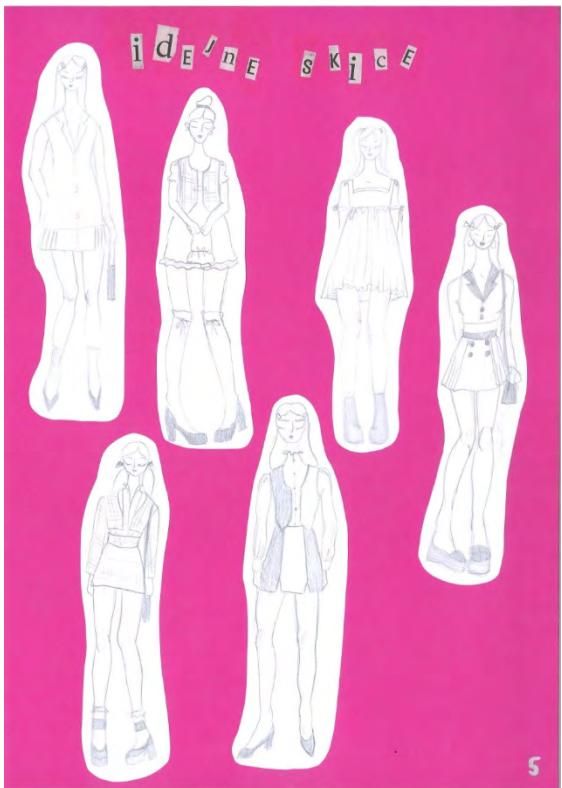
CILJ

Cilj raziskovalne naloge je oblikovanje in izdelava oblačil. Zaradi epidemije prvoten načrt ni bil izvedljiv. Namesto izbranega modela sem izdelala drug kos oblačila – ogrinjalo.

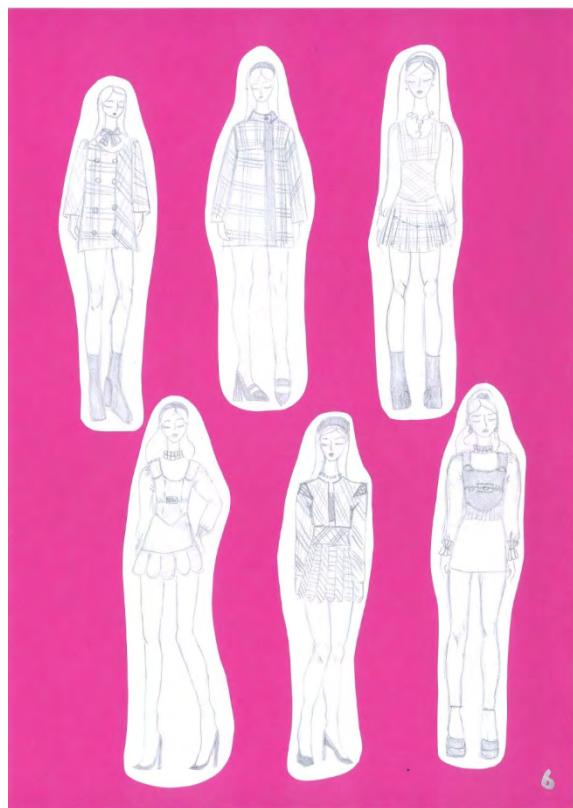
IZDELAVA SKIC

Svoj ustvarjalni proces sem začela z idejnimi skicami. Za izhodišče sem izbrala karo vzorec, ki sem ga želela vstaviti v oblačila, kratka krila in nabrane rokave. Poigravala sem se s temi elementi in jih vstavila v svoje skice. Podlaga za zgodbo filma je roman Emma, ki je izšel na začetku devetnajstega stoletja, zato sem vzela nekaj elementov iz tega časovnega obdobja – empir linijo in nabrane rokave. Narisala sem dvajset idejnih skic s svinčnikom.

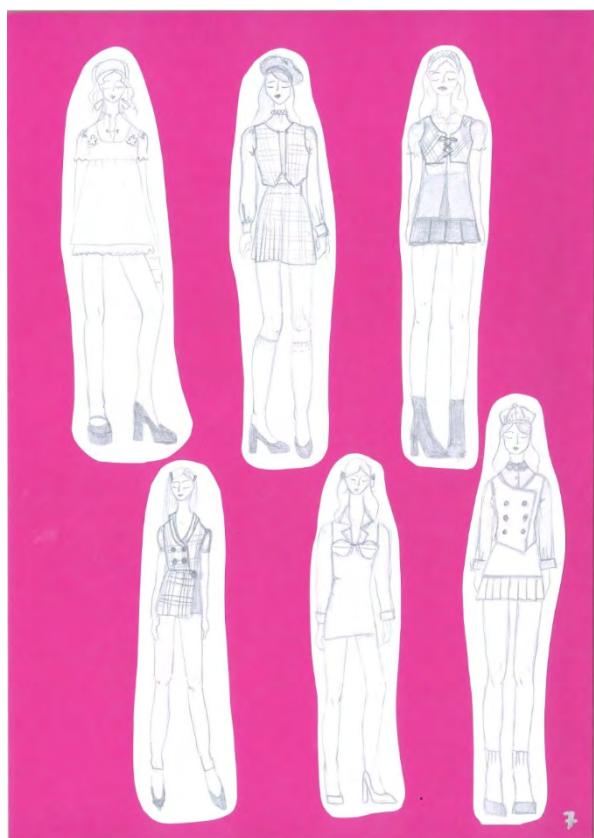
SKICE

Slika 4: Idejne skice

Slika 5: Idejne skice

Slika 6: Idejne skice

Slika 7: Izbrana skica 1

Slika 8: Izbrana skica 2

Slika 9: Izbrana skica 3

Slika 10: Izbrana skica 4

Slika 11: Izabrana skica 5

Slika 12: Izabrana skica 6

Slika 13: Izabrana skica 7

Slika 14: Izabrana skica 8

Slika 15: Izbrana skica 9

Slika 16: Izbrana skica 10

IZBRANO OBLAČILO

Ko sem narisala dvajset idejnih skic, je sledila izbira najboljših, od katerih naj bi eno tudi sešila. Predstavljam izbor izbranih skic, ki mi jih je določila mentorica:

Izbrane skice sem narisala na večji format od spredaj in od zadaj z barvicami in flomastrom. Nato sem izbrala končni model, ki je sestavljen iz prosojne bluze s kratkimi rokavi in obleke z naramnicami in podprsnim šivom.

IZBRAN MODEL 1

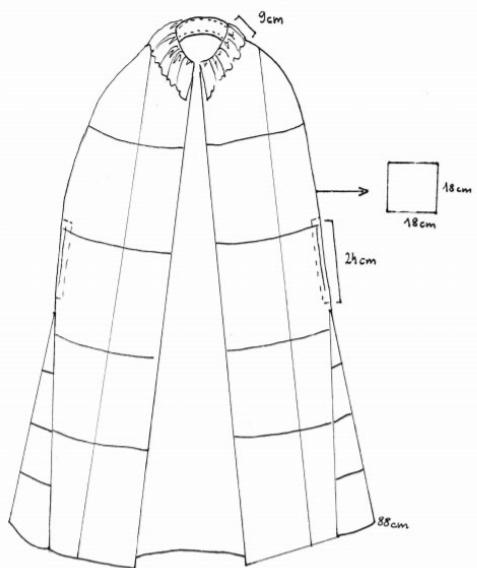
Slika 17: Izbran model

IZBRAN MODEL 2 (pelerina in čepica)

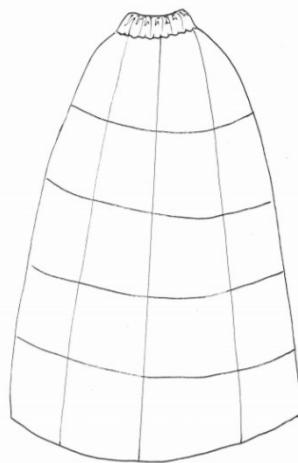
Zaradi pandemije covid-19 in zaprtja šol smo se odločili izdelati preprostnejši izdelek. Izbrana je bila pelerina. Kroj za pelerino je preprostnejši, ima dva krojna dela (prednji in zadnji del). Odločila sem se za izdelavo v slogu krpanke. Pelerina je sestavljena iz kvadratov. Polovica kvadratov je bila krojena diagonalno, druga polovica pa ravno po smeri osnovne niti. Tako skupaj tvorijo dinamično podobo.

TEHNIČNA SKICA

Za končni izbrani model sem narisala še tehnično skico.

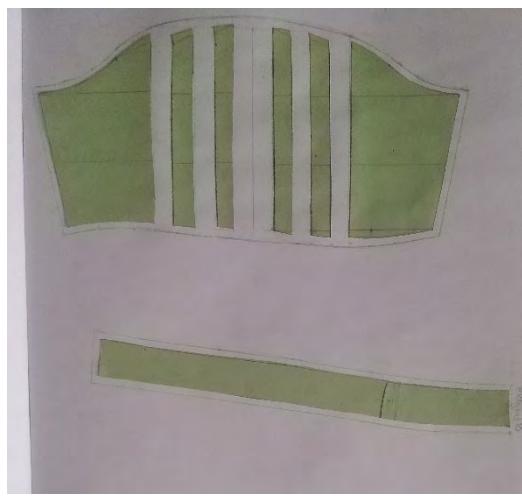
Slika 18: Tehnična skica – spredaj

Slika 19: Tehnična skica – zadaj

IZDELAVA KROJA

Prvotno sem kroj narisala v razmerju 1 : 4 pod vodstvom mentorice. Kot izhodišče sem vzela osnovni kroj bluze in obleke ter ju modelirala. Za pelerino sem narisala osnovni kroj bluze brez všitkov, podaljšala dolžino bluze prilagojeno dolžini željene pelerine in kroj modelirala. Mali naris kroja sem nato prenesla v razmerje 1 : 1 in tako dobila kroj pelerine pripravljen za nadaljnjo krojenje. Ker sem izdelovala krpanko, sem si iste krojne dele še enkrat prerasala in in ga potem razrezala na kocke.

Slika 20: Kroj rokava in ovratnika,
razmerje 1:4

Slika 21: Kroj bluze, razmerje 1:4

Slika 22: Kroj obleke, razmerje 1:4

Slika 23: Kroj obleke – zmodeliran,
razmerje 1:4

ŠIVANJE

Za pelerino sem izbrala osnovno tkanino iz volne v angleškem karo vzorcu in rjavo platno iz bombaža za podlago. Polovico krojnih delov (kvadratov) za krpanko sem iz osnovne tkanine krojila po smeri osnovne niti, drugo polovico pa po diagonali. Krogene dele za krpanko sem potem sešila skupaj v osnovne krojne dele. Osnovne krojne dele krpanke sem nato našila na

krojeno podlago in krojne dele opletla. Tako pripravljena prednja krojna dela in zadnji del sem sešila na ramenih podaljšano v stransko sestavo. Za ovratnik sem izbrala star okrasni trak blaga z ročno izvezeno vezenino. Trak sem zložila v gube in ga našila na vratni izrez pelerine kot ovratnik. Da sem dosegla lep padec in željeno širino pelerine, sem ob straneh vstavila že dodatne trikotne vstavke. Pelerina ima tudi odprtine za roke. Ukrojila sem še notranjo obrobo na prednjem delu in tretji polmesec za notranjo obrobo vratnega izreza na zadnjem delu. Pelerina ima našito tudi aplikacijo – rdeča kitka. Iz rdeče volne sem spleta preproste kite in jih strojno našila na robe in dolžino pelerine.

Čepico sem, prav tako kot pelerino, izdelala iz volnene tkanine iz angleškega karo vzorca. Za krojenje sem imela štiri krojne dele. Vse krojne dele sem, zaradi načina izdelave, krojila dva krat. Nekatere krojne dele sem stabilizirala tudi z lepljivo medvlogo. Pri senčniku kape (»šilt«), pa sem uporabila še dodatno trše trdilo, ki daje senčniku zahtevano trdoto in obliko. Pri šivanju sem sestavila prednji del čepice – senčnik in vmes dodala trdo trdilo. Na okrogli krojni del (vrh čepice) sem našila večji polkrožno del in isto naredila če z druge strani ter tako dobila čisto izdelavo vrhnjega dela čepice. Po istem postopku je sledilo našivanje obeh spodnjih ožjih trakov in vstavljanje prednjega senčnika. Na koncu sem dodala sem še dekorativne gumbe.

MATERIALI

Podlaga ogrinjala je rjavo platno iz bombaža. Bombaž je naraven material, zato se zlahka zmečka. Osnovni material je volnena tkanina z angleškim karo vzorcem. Osnovni material je mehak in se zaradi načina tkanja cefra.

BARVE

Blago, ki sem ga izbrala za zunanjo stran izdelka, je vzorčasto. Barva podlage je bež. Barva je svetlo rumenkasta. Izraz bež prihaja iz francoščine, kjer je prvotno opisoval naravno, nepobarvano volno. Bež je zelo nevtralna barva in ne vzbuja močnih čustev ali asociacij. Glede na barve, ki ga spremljajo, ima lahko hladen ali topel učinek. Ostale barve, ki se pojavijo na materialu, so vzporedne in vodoravne črte, ki skupaj tvorijo karirast vzorec. Temno modro lahko imenujemo tudi kraljevsko modra. Modra je zelo priljubljena med ženskami in moškimi. Morje in nebo sta modra, zato lahko predstavlja neskončnost. Modra barva ljudi sprošča.

Termin kraljevsko modra prihaja iz Anglije. Barva deluje kraljevo in bogato. Predstavlja zaupanje in zanesljivost. Rdeča barva je povezana z ljubeznijo in jezo. Barva na mojem materialu spominja na češnjo. Barva je živahna in blago popestri. Zelena predstavlja naravo in harmonijo. Podobno kot modra tudi zelena barva učinkuje pomirjujoče. Rdeča in zelena barva skupaj tvorita komplementarni kontrast. To pomeni, da barvi na barvnem krogu ležita nasproti druge drugi. [11.,12.,17.3.2021]

Slika 24: Osnovni kroj pelerine

Slika 25: Modeliranje kroja za izdelavo krpanke

Slika 26: Krojenje posameznih delov za krpanka po diagonali

Slika 27: Ukrjeni krojni deli krpanke na prednjem delu

Slika 28: Sestavljeni krpani prednjih delov pelerine

Slika 29: sestavljeni krpancevi zadnjeg deli pelerine

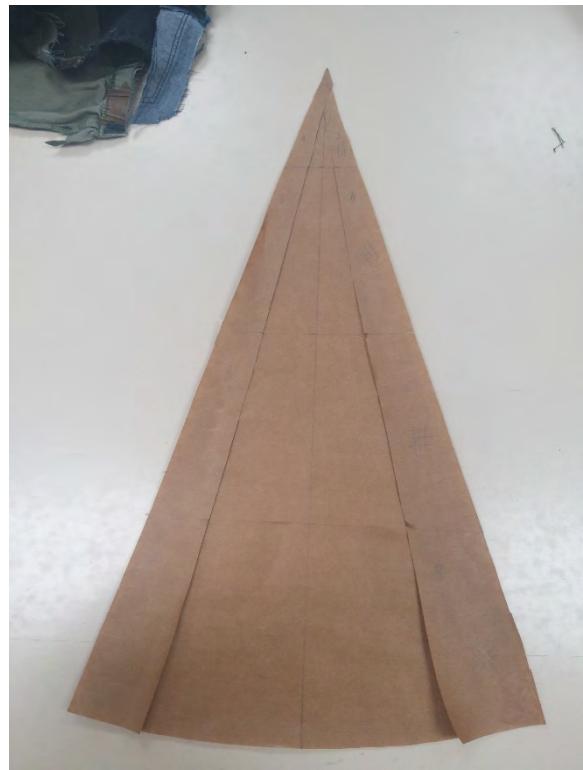
Slika 30: Šivanje

Slika 31: Vezenina

Slika 32: Pripravljen ovratnik iz vezenine

Slika 33: Kroj trikotnega vstavka

Slika 34: Krpanka trikotnega vstavka

Slika 35: Odprtina za roke

Slika 36: Našit ovratnik

Slika 37: Notranja obroba vratnega izreza

Slika 38: Krajni deli čepice

Slika 39: Čepica

DRUŽBENA ODGOVORNOST

Prihodnost mode je trajnostna. V današnjem času je vedno več ljudi okoljevarstveno ozaveščenih. Zaščita našega planeta je postala visoka prioriteta. Potrošniki se zavedajo, da ni vseeno, kje kupujejo svoja oblačila. Poceni trendovska oblačila ne predstavljajo kvalitete. Ravno obratno, predstavljajo onesnaževanje planeta in izkoriščanje delavcev. Kot oblikovalci si ne moremo privoščiti, da ne bi razmišljali o trajnostni modi in oblikovanju. Je del naše odgovornosti. Trajnostno oblikovanje pomeni, da okolju povzročimo čim manj škode med izdelavo izdelka, v našem primeru oblačila.

Za svojo raziskovalno nalogu nisem kupila novega materiala, pač pa sem porabila blago, ki sem ga imela na razpolago doma. Krojila sem pazljivo, da sem prihranila na materialu in nisem ustvarila preveč odvečnih koščkov blaga.

ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sem naredila analizo filma Clueless. Na podlagi te analize sem ustvarila lasten izdelek. Podrobno sem opisala ustvarjalni potek. Analizirala sem kostume in raziskala vlogo kostumografa in zgodovino mode v obdobju, ki se navezuje na film. Skicirala sem svoje ideje in izbrala najboljše. Zaradi epidemije končni izbrani model ni nastal. Izdelala sem drug model – pončo. Svoje ideje sem prilagodila novemu kroju.

Največ težav sem imela s prilagajanjem ideje z enega modela na drugega. Nekaj težav se je pojavilo tudi pri šivanju. Izdelek sem sešila, vendar je bil preozek, saj sem želela lep padec in širši končni izdelek. Problem smo rešili z vstavljanjem trikotnih vstavkov v oblačilo.

S končnim izdelkom sem zadovoljna, ker menim, da sem izbrala in poudarila prave elemente, ki se pogosto pojavljajo v filmu. Kljub temu je izdelek lahko samostojen in se ne opira preveč na film. Ni reprodukcija česa, kar bi lahko videli v filmu.

VIRI IN LITERATURA

1. <https://www.britannica.com/topic/Emma-novel-by-Austen> (25.1.2021)
2. <https://www.imdb.com/title/tt0112697/> (25.1.2021)
3. <https://www.vulture.com/article/clueless-is-a-great-teen-movie-its-also-a-satire.html> (7.2.2021)
4. <https://www.vanityfair.com/hollywood/2015/06/clueless-oral-history-20-anniversary> (7.2.2021)
5. https://en.wikipedia.org/wiki/1980s_in_fashion (8.2.2021)
6. <https://www.rebelmarket.com/blog/posts/grunge-fashion-where-did-it-come-from-and-why-is-it-back> (8.2.2021)
7. https://en.wikipedia.org/wiki/1990s_in_fashion (8.2.2021)
8. <https://en.wikipedia.org/wiki/Anti-fashion> (9.2.2021)
9. <https://www.tatler.com/article/clueless-costume-designer-mona-may-interview> (9.2.2021)
10. <https://www.harpersbazaar.com/culture/film-tv/a11462/conversation-with-clueless-costume-designer/> (12.2.2021)
11. <https://fashionista.com/2019/04/mona-may-costume-design-career> (12.2.2021)
12. <https://sl.warbletoncouncil.org/color-beige-16783> (17.3.2021)
13. <http://www.penzl.si/psihologija-barv-in-njihov-pomen-2/> (17.3.2021)
14. <http://madaboutfilm.si/kostumografija-zgodbe-ki-jih-pisejo-oblacila/> (17.3.2021)